



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

לפני כבוד השופט רחמים כהן

מבקשת

מאירה זוהר
ע"י ב"כ עוה"ד מיכאל רוזן ושלומי ברקאי

נגד

משיבה

סופר אבי בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד שגיא וקסלמן

פסק דין

בקשה לאישור הסדר פשרה בהליך לאישור תובענה כייצוגית (להלן – **הבקשה לאישור הסדר הפשרה**), לפי חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו - 2006 (להלן – **חוק תובענות ייצוגיות**).

המבקשת הגישה בקשה לאישור תובענה ייצוגית (להלן – **בקשת האישור**) נגד המשיבה – חברת סופר אבי בע"מ (להלן – **המשיבה**).

עניינה של בקשת האישור בטענה, שהמשיבה מפרה את הוראות סעיפים 30(א) ו-30(ג) לחוק לטיפול סביבתי בציד חשמלי ואלקטרוני ובסוללות, תשע"ב – 2012 (להלן – **החוק לטיפול סביבתי**) הקובעות את חובת המשווק לקבל פסולת ציוד וסוללות:

"30. (א) משווק המוכר ציוד חשמלי ואלקטרוני המתאים גם לשימוש ביתי, יאפשר לקונה או למי מטעמו למסור לו, במועד המכירה או במועד האספקה, פסולת ציוד חשמלי ואלקטרוני שמקורה בציוד חשמלי ואלקטרוני דומה, והיא בכמות או במשקל הדומים למוצר הנמכר, ולא ידרוש ממנו תשלום או תמורה אחרת על כך; בסעיף זה, 'ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה' – ציוד חשמלי ואלקטרוני מאותה קבוצת סיווג, שנועד לשימוש דומה לציוד הנמכר, בלא תלות בשם היצרן או היבואן של הציוד החשמלי והאלקטרוני או בסימן המסחר המופיע עליו.

...

(ג) משווק יציג במקום עסקו, במקום הנראה לעין ובאותיות ברורות וקריאות, את אפשרות ההחזרה של פסולת ציוד וסוללות מהמגזר הביתי בלא תשלום או תמורה אחרת, כאמור בסעיף קטן (א), את מיקום אזור ההחזרה של פסולת הציוד והסוללות כאמור, שיהיה בתחומי עסקו של המשווק או בקרבתו, ואת המגבלות על החזרת פסולת ציוד וסוללות לפי הוראות חוק זה; בסעיף זה, 'מקום עסקו' של משווק – נקודות מכירה, מרכזים למתן שירות ואתרי אינטרנט של המשווק."



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

על פי הנטען בבקשת האישור, המשיבה גבתה תשלום מלקוחות שרכשו בסניפיה ציוד חשמלי בגין פינוי פסולת ציוד חשמלי, הדומה בכמות או במשקל למוצר שנרכש על ידם ולא הביאה לידיעת לקוחותיה את האפשרות לפנות פסולת ציוד חשמלי ללא חיוב, בהתאם להוראות החוק לטיפול סביבתי.

בתשובה לבקשת האישור טוענת המשיבה, שעם היכנסו של החוק לטיפול סביבתי לתוקפו החלה ליישם את ההוראות הרלוונטיות החלות על משווקים של מוצרים חשמליים וביניהן, החובה לקבל פסולת ציוד אלקטרוני הקבועה בסעיף 30(א) לחוק (לרבות פינוי של ציוד אלקטרוני ישן ללא עלות מבית הלקוח); החובה לאחסן פסולת של הציוד האלקטרוני כנדרש בסעיף 31 לחוק והחובה להתקשר עם גוף יישום מוכר לפינוי פסולת ציוד וסוללות כנדרש בסעיף 32 לחוק.

לצורך יישום הוראות החוק לטיפול סביבתי התקשרה המשיבה עם תאגיד המיחזור מ.א.י תאגיד למיחזור אלקטרוניקה לישראל בע"מ (להלן – **תאגיד המיחזור**), המוכר על ידי המשרד להגנת הסביבה.

המשיבה מפרסמת באופן בולט בכלל סניפיה ובאתר המרשתת שבבעלותה את זכויות לקוחותיה על פי החוק לטיפול סביבתי.

המובילים מטעם המשיבה פועלים על פי הנחיות תאגידי המיחזור והמשרד לאיכות הסביבה ומפנים בפועל מבתי לקוחותיה, מדי חודש בחודשו, ללא תשלום או תמורה כלשהי מוצרי חשמל ישנים.

לטענת המשיבה, המבקשת מייצגת, לכל היותר, קבוצה של לקוחות שביקשו "פינוי חריג" של מוצר חשמלי ישן מביתם. במקרה הקונקרטי של המבקשת נדרש היה לפרק את דלתות המקרר הישן לצורך הוצאתו מדירת המבקשת. במקרים אלה, המשיבה רשאית לנהוג בהתאם להנחיות תאגידי המיחזור ולגבות מהצרכן עלות כספית עבור הפינוי החריג (להלן – **פינוי חריג**).

בפינוי חריג על המשווק או על המוביל מטעמו לסכם את פרטי ההובלה החריגה מול הלקוח עובר לביצוע הפינוי החריג ולאחר שהוסבר ללקוח, שהוא זכאי לפינוי ללא עלות רק במידה והמוצר הישן ימתין מחוץ למפתן הדלת כשהוא ריק מתכולה ומנותק מהחשמל/ גז/ מים.

טענות המבקשת מתבססות על השערות בעלמא, שאינן נתמכות בראיות מוצקות. הנסיבות שתוארו על ידי המבקשת בבקשת האישור מתייחסות למקרה יחידני ופרטני, אשר אינו מאפיין את המקרים האחרים של פינוי ציוד אלקטרוני ישן מבתי הלקוחות.

המבקשת לא זכאית לפיצוי כלשהו משום שלא נגרם לה נזק. כך גם אין "חברי הקבוצה", שנגבו מהם סכומים שלא כדין בגין פינוי פסולת שנמסרה למשיבה או למי מטעמה במועד המכירה או במועד האספקה של המוצר שנרכש ואין חברי קבוצה, שהמשיבה לא מסרה להם ו/או הביאה לידיעתם את האפשרות לפנות את המוצר הישן מביתם ללא חיוב.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

לאחר ישיבת קדם המשפט ניהלו הצדדים משא ומתן במטרה להסדיר את המחלוקת ללא צורך במיצוי ההליך המשפטי. לאחר מגעים אינטנסיביים, הצדדים הגיעו להסדר פשרה וזאת מבלי להודות באיזו מהטענות שהועלו על ידי מי מהם, בציינם, שעקרונות הסדר הפשרה מבוססים על הסדר הפשרה שאושר בת"צ 52647-07-15 כהן נ' אלקטרה מוצרי צריכה (1951) בע"מ (החלטת כב' השופט ע. גרוסקופף מיום 4.1.2017).

להלן עיקרי ההסכמות שהושגו בין הצדדים:

הגדרת הקבוצה: א. לקוחות המשיבה אשר רכשו ציוד חשמלי ואלקטרוני אותו המשיבה ו/או מי מטעמה הובילה אליהם והמשיבה ו/או מי מטעמה גבתה מלקוחות אלה סכומי כסף בגין פינויו של ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה שהיה ברשותם; ב. לקוחות המשיבה אשר רכשו ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה למוצר שהיה ברשותם, אך לא ידעו שעל המשיבה חלה חובה לקבל לידיה את המוצר הדומה שהיה ברשותם, ללא תשלום; ג. לקוחות המשיבה אשר רכשו וקיבלו לידיהם ציוד חשמלי ואלקטרוני, שביקשו למסור לידיה באחד מסניפיה ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה, אך המשיבה סירבה לקבלו לידיה; ד. לקוחות המשיבה אשר בעת שרכשו מהמשיבה וקיבלו לידיהם ציוד חשמלי ואלקטרוני לא ידעו, כי על המשיבה חובה לקבל לידיה בסניפיה ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה; ה. לקוחות המשיבה אשר בשל התשלום אותו גבתה המשיבה ו/או בשל חוסר מודעותם לזכויותיהם על פי החוק לטיפול סביבתי, נפטרו בעצמם מציוד חשמלי ואלקטרוני שהיה ברשותם הדומה לזה שרכשו מהמשיבה. התקופה הרלוונטית להגדרת חברי הקבוצה היא מיום 1.3.2014 ועד למועד מתן תוקף של פסק דין להסדר הפשרה.

התחייבות המשיבה ליישום הוראות החוק לטיפול סביבתי: בתוך 30 ימים מיום מתן פסק הדין המאשר את הסדר הפשרה מתחייבת המשיבה לפעול על פי הוראות סעיף 30 לחוק לטיפול סביבתי כפי שיעודכן מעת לעת. בכלל זה מתחייבת המשיבה, שלא לגבות מלקוחותיה אשר ירכשו ציוד חשמלי ואלקטרוני ויובל למענם, תשלום עבור פינוי ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה לזה שרכשו. לעניין זה מובהר, "לקוחות" – לקוחות פרטיים בלבד, למעט סוחרים משווקים ומתקינים.

בכל חשבונית אותה תנפיק המשיבה ללקוחותיה יהיה כיתוב ברור מודגש ונגלה לעין במסגרתו יירשם:

יבהתאם להוראות החוק, הינך רשאי למסור למוביל, ללא תמורה פסולת ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה למוצר שרכשת בבית העסק. על מנת לנצל זכות זו, הכן את המוצר הישן לפינוי, נתקי את המוצר הישן מכל תשתית ו/או חיבור אחר וצייין בפני המוביל כי הינך מעוניין בפינוי המוצר הישן. אם רכשת בחנותנו מקרר ולצורך הובלתו אל ביתך נדרש לפרק את דלתותיו ונתבקשת לשלם תוספת מחיר עבור פירוק הדלתות, תהא זכאי לפינוי המקרר הישן ובמידת הצורך לפירוק דלתותיו ללא כל תמורה כספית ו/או עלות נוספת. אם דרש המוביל



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

(שהוא קבלן חיצוני) תמורה עבור הפינוי, התקשר מידיית לסניף או לשירות לקוחות וכספך יוחזר לשביעות רצונך המלאה, על פי הוראות הדין."

המשיבה תציב בכל אחד מסניפיה במקום בולט, שלט ברור ונגלה לעין שבו יירשם:

"יקונה נכבד! בהתאם להוראות החוק, בעת רכישה בסניף, הינך רשאי למסור, ללא תמורה, פסולת ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה למוצר שרכשת בבית עסק זה. כמו כן, במידה ותבצע הובלה באמצעותנו, הינך זכאי למסור מוביל ללא עלות מוצר ישן דומה לזה אותו רכשת. על מנת לנצל זכות זו, הכן את המוצר הישן לפינוי, נתקי את המוצר הישן מכל תשתית ואו חיבור אחר וציין בפני המוביל כי הינך מעוניין בפינוי המוצר הישן. אם רכשת בחנותנו מקרר ולצורך הובלתו אל ביתך נדרש לפרק את דלתותיו ושילמת תוספת מחיר עבור פירוק הדלתות של המקרר החדש, תהא זכאי לפינוי המקרר הישן ובמידת הצורך לפירוק דלתותיו, ללא כל תמורה כספית ואו עלות נוספת. אם דרש המוביל (שהוא קבלן חיצוני) תמורה עבור הפינוי, התקשר מידיית לסניף או לשירות לקוחות וכספך יוחזר לשביעות רצונך המלאה, על פי הוראות הדין."

המשיבה תפעל במאמצים סבירים על מנת שבתוך חצי שנה מיום ההסדר, בכל אתרי האינטרנט אותם היא מפעילה ושבאמצעותם ניתן לרכוש ציוד חשמלי ואלקטרוני באופן מקוון, במסך בו הלקוח מתבקש לציין את האופן בו הוא חפץ לקבל לידי את הציוד החשמלי והאלקטרוני שרכש (הובלה או איסוף עצמי), יופיע, באופן ברור ונגלה לעין, הכיתוב הבא:

"הינך רשאי למסור, ללא תמורה או עלות פינוי, במעמד מסירת המוצר שרכשת, פסולת ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה למוצר אותו רכשת. יש לתאם מראש את פינוי המוצר הישן. המוצר הישן יימסר על ידך לאחד מסניפנו או למוביל שיספק לך את המוצר שרכשת ויועבר על ידנו למיחזור או שימוש חוזר. פינוי במנוף, או שירותים חריגים נוספים ייתכן ויהיו כרוכים בתשלום. לא תתאפשר מסירת מוצרים מזיקים". בהמשך לכך, יתאפשר ללקוח לסמן במקום ייעודי מתאים, שהוא מעוניין בפינוי המוצר הישן ואת אופן פינוי כאמור. האפשרות לסימון, כפופה לאילוצים טכניים.

המשיבה תרענן את נהלי העבודה של כלל עובדיה והמובילים מטעמה ובמסגרת זו תעמידם על זכותם של לקוחותיה להשיב לידי המשיבה ציוד אלקטרוני וחשמלי דומה אותו רכשו ממנה. בפרט, תעמידם על האיסור שבגביית תשלום בגין שירות זה. רענונים אלו יתבצעו בחודשים דצמבר 2018 ו- 2019, המשיבה תקבע נהלים ברורים למובילים מטעמה, לרבות באמצעות מעסיקיהם הישירים, המחייבים אותם לפעול על פי הוראותיו של החוק לטיפול סביבתי ותקבע סנקציות במקרה של הפרת הוראות החוק על ידם לרבות, הפסקת התקשרות עימם.





בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

פיצוי חברי הקבוצה והטבה ללקוחות: בתוך 30 ימים ממועד מתן תוקף של פסק דין להסדר הפשרה, המשיבה תחל להעניק ללקוחותיה זיכויים בסך כולל של 230,000 ₪ (להלן – **סכום הפיצוי**). הזיכויים ימומשו על ידי לקוחותיה העתידיים של המשיבה באופן שהמשיבה תעניק לכלל לקוחותיה אשר יזמינו ממנה שירות הובלה לציוד חשמלי ואלקטרוני אותו רכשו ממנה, הנחה בשיעור של 10% מדמי ההובלה אותם גובה המשיבה ו/או מי מטעמה בגין שירותי הובלה (להלן – **הזיכוי**), במעמד הזמנת ההובלה וזאת עד למימוש מלוא סכום הפיצוי.

דמי ההובלה הנהוגים אצל המשיבה במועד החתימה על הסכם זה הינם:

- קבוצה 1, מקררים עד 400 ליטר – 200 ₪.
- קבוצה 2, מקררים 400 ליטר ועד 600 ליטר (2 דלתות) – 250 ₪.
- קבוצה 3, מקררים 600 ליטר ומעלה (4-13 דלתות ו/או סייד ביי סייד) – 290 ₪.
- מקפיאים מעל 4 מגירות – 170 ₪.
- מקפיאים עד 3 מגירות ומקפיאים משרדיים, תנורים בילד אין, מכונות כביסה, מייבשים, מדיחים, קולטי אדים וטלוויזיות עד 55 אינץ' – 140 ₪.

המשיבה מתחייבת שלא להתנות את מתן הזיכוי ללקוחותיה בשום תנאי, למעט בהשבת ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה.

המשיבה מתחייבת, שעד תום מימוש כל סכום הפיצוי על ידי הלקוחות, ככל שהדבר מצוי בשליטתה ולהבדיל משינוי תעריפים מטעם קבלן ההובלה החיצוני, לא לבצע כל שינוי בדמי ההובלה אותם היא גובה מלקוחותיה. למען הסר ספק מובהר, שהמשיבה תהא רשאית לעדכן את מחירי ההובלה מקום בו המחירים יעודכנו על ידי ספקי השירות אך לא יהיה בכך כדי לגרוע ממחויבות המשיבה למתן הזיכוי.

המשיבה מתחייבת להעניק את הזיכויים באופן רצוף וקבוע לכל הלקוחות המזמינים ממנה שירות הובלה כך, שלא יתבצע "דילוג" במתן זיכוי ללקוח כלשהו הזכאי לקבלו על פי הסדר הפשרה וזאת, ממועד תחילת מתן הזיכויים ללקוחותיה ועד לפירעון מלוא סכום הפיצוי כאמור.

מבלי לגרוע מכל התחייבויותיה, המשיבה מתחייבת, במשך כל התקופה ועד לפירעון מלוא סכום הפיצוי על ידי לקוחותיה להביא לכלל ידיעת ציבור לקוחותיה אודות זכאותם לפיצוי בדרכים הקבועות בהסדר הפשרה. המשיבה תעשה כן באמצעות הצבת שילוט בולט ונראה לעין בכל סניפיה וכן באתר המרשתת שבבעלותה.

הוסכם להעמיד את הגמול למבקשת ושכר הטרחה לבאי כוחה בגבולות שבין סך של 40,000 ₪ לסך של 120,000 ₪, אשר יחולקו בין המבקשת ובאי כוחה לפי שיקול דעת בית המשפט.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

על מנת לסיים את הליכי התובענה והבקשה באופן יעיל ומהיר וללא הוצאות מיותרות, ממליצים הצדדים שלא ימונה בודק מטעם בית המשפט. הסדר הפשרה מתייחס להכרעה במחלוקת במסגרתה התקבלה עמדת המבקשת ביחס לסעד הצופה פני עתיד (צו עשה) ובמסגרתה נפסק סעד של פיצוי בגין מעשי העבר בדרך של מתן הנחה ללקוחות עתידיים – סעד אשר לצורך הבטחת קיומו ימונה רואה חשבון על חשבון המשיבה אשר יבחן - האם אכן המשיבה עמדה בהתחייבויותיה על פי הסדר הזה. בתוך 45 ימים ממועד תשלום מלוא סכום הפיצוי, תעביר המשיבה לידי בית המשפט דו"ח של רואה חשבון ערן שגב המפרט את גובה הזיכויים שניתנו על ידי המשיבה.

בהתאם להחלטה מיום 2.10.2017 פורסמה מודעה בעיתונים בדבר הסדר הפשרה. לא הוגשו התנגדויות.

עמדת היועץ המשפטי לממשלה

נוסח הסדר הפשרה נשלח ליועץ המשפטי לממשלה - שלא התנגד לו - אך העלה מספר הערות כפי שעלה בהודעה מטעם באת כוחו מיום 2.1.2018:

לא קיימת חפיפה בין חברי הקבוצה הזכאית לפיצוי על פי הגדרתה בהסדר הפשרה ושעליה יחול מעשה בית דין לבין מי שעתיד ליהנות מהפיצוי. המתווה המוצע עלול לגרום להגדלת מאגר הרוכשים הפוטנציאליים והיקף הרכישות אצל המשיבה כך שהמשיבה תצא נשכרת – במצב דברים זה לא יקוימו כלל תכליות החוק ובכלל זה לא תושג תכלית ההרתעה.

תשלום ישיר של הפיצוי לחברי הקבוצה מקיים באופן מיטבי את תכליות החוק בדבר מתן סעד הולם לנפגעים להפרת הדין והרתעה מפני הפרת הדין. הצדדים להסדר הפשרה לא סיפקו הסבר מספק מדוע יש להעדיף פיצוי ללקוחות עתידיים של המשיבה ללא ניסיון לאתר את חברי הקבוצה.

לפי תקנות הגנת הצרכן (אחריות ושירות לאחר מכירה), תשס"ו – 2006, על העוסק לספק תקופת אחריות בת שנה לכל מוצר העולה על סכום של 150 ₪. בענייננו, עסקינן במוצרים יקרים יחסית הנקנים אחת לכמה שנים. למיטב הידיעה, הפרקטיקה המקובלת אצל עוסקים רבים היא, ניהול מאגר מידע הכולל (לפחות) לקוחות הרוכשים מוצרים כבדים ויקרים יותר שמצריכים פינוי. ככל שקיים קושי באיתור חברי הקבוצה, מוצע לבדוק את מאגרי המידע, ככל שקיימים ברשות המשיבה, על מנת לבחון אפשרות לאתר בהם את חברי הקבוצה או חלקם, וכן לפנות למרשם האוכלוסין בהתאם להוראות הברורות של תקנה 13(ב) לתקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע – 2010, לצורך קבלת פרטי המען של חברי הקבוצה. לחלופין, אפשרות מקובלת נוספת לאיתור חברי הקבוצה היא פרסום זכות חברי הקבוצה לקבלת פיצוי כספי מתאים, באתר המרשתת של החברה ובחנויותיה.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

ככל שיימצא, כי קיימים חברי קבוצה שלא ניתן לאתרם, ראוי לקבוע כי הפיצוי בעניינם יועבר לקרן לניהול וחלוקת כספים שנפסקו כסעד שהוקמה מכוח סעיף 27א לחוק תובענות (סעיף 20 (ג) לחוק, להלן – **הקרן לניהול וחלוקת כספים**). בכך יש כדי לקיים את תכלית ההרתעה כנדרש, כך שהמשיבה לא תפיק רווחים מהסכם הפשרה.

לעניין הגמול ושכר הטרחה המוצעים, ניתן יהיה להגיב רק לאחר קבלת טיעוני הצדדים. זאת, לאור הטווח הרחב המוצע (40,000 ₪ - 120,000 ₪) וזאת ביחס לסכום הפיצוי שעומד על 230,000 ₪. מוצע להתנות חלק מתשלום שכר הטרחה, לאחר שזה ייקבע, בביצוע ההסדר בהתאם לסמכותו של בית המשפט לפי סעיף 23(ד) לחוק תובענות ייצוגיות.

בכל הנוגע להתחייבות עתידית של המשיבה לפעול בהתאם להוראות סעיף 30 לחוק לטיפול סביבתי (סעיף 8 להסדר הפשרה), על הסדר הפשרה להבהיר שהודעות המשיבה ללקוחותיה תותאמנה לנוהל שקבע המשרד להגנת הסביבה בעניין "פינוי פסולת ציוד חשמלי ואלקטרוני מבית לקוח" אשר תוקן לאחרונה ביולי 2017 (להלן – **הנוהל המתוקן**) ובכלל זה לסעיפים 3.3 – 3.7 לנוהל לעניין אופן ההכנה של הלקוח את הציוד הישן לפינוי ואופן הפינוי, וכן סעיף 3.10 המגדיר את המקרים הנחשבים כ'פינוי חריג' שבגינם כן ניתן לדרוש תשלום (כגון פינוי מקומה שלישית ומעלה בבניין ללא מעלית).

תמצית תגובת הצדדים לעמדת היועץ המשפטי לממשלה

ביום 8.2.2018 הגישו הצדדים תגובה משותפת לעמדת היועץ המשפטי לממשלה. להלן תמצית טענותיהם:

בידי המשיבה אין אפשרות לאתר את הלקוחות שלכאורה שילמו בגין פינוי מוצר ישן מביתם, כמו גם אין באפשרות המשיבה לדעת מהו הסכום שלכאורה שולם עבור פינוי מוצר חשמלי ישן מבית הלקוחות.

הסיבה להיעדר יכולת המשיבה לאתר את הלקוחות שלכאורה שילמו בגין פינוי מוצר חשמלי ישן מביתם ו/או לאתר נתונים בקשר לסכום שלכאורה שולם, טמונה בעובדה, שהמשיבה אינה מי שקיבלה את התשלום (ככל שהתקבל) מאת הלקוחות הללו, אלא חברות ההובלה שעובדות עם המשיבה ואשר אינן צד לתובענה. מערכות הנהלת החשבונות של המשיבה, אינם כוללות נתונים כלשהם בקשר לתשלום. המידע שקיים נמצא במסמכי הזמנות הלקוחות ולצורך הפקתו יש צורך בבדיקה ידנית של מסמכי הזמנות, המסתכמים במאות אלפים בתקופה הרלוונטית ולפיכך, הבדיקה אינה ישימה.

היועץ המשפטי לממשלה מפנה לסעיפים בהוראות "נוהל פינוי פסולת ציוד חשמלי ואלקטרוני מבית לקוח" מיולי 2017. הנוהל המתוקן אף הוא מתיר גביית תשלום או תמורה אחרת מהלקוח במקרים של "פינוי חריג" ובכלל זה במקרים בהם יש צורך בפירוק חלק מהציוד הישן



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

(סעיף 3.10.3), בדומה למקרה של המבקשת. הנוהל המתוקן, מתיר למשיבה לנהוג באופן דומה לאופן בו נהגה עם המבקשת.

על רקע האמור, סכום הסדר הפשרה הנמוך יחסית משקף את הסיכון המקסימלי לו הייתה חשופה המשיבה ולצד זאת מביא בחשבון הן את קבוצת הלקוחות ששילמו למובילים עבור פינוי חריג והן את קבוצת הלקוחות שלגביה אין בידי המשיבה נתונים מספקים.

מאחר שלשיטת המשיבה, היא פעלה בהתאם לחוק בכך שביקשה מהמבקשת תשלום בגין פינוי חריג של המוצר החשמלי הישן מביתה, ובמסגרת האיזון בין הצורך לשלם פיצוי לציבור הלקוחות לבין הצורך לפצות את הגורמים שבאמת זכאים לכך, הסכימה המשיבה כי הפיצוי יינתן בדרך של הנחה ולא בדרך של הוצאה כספית. המשיבה הסכימה שהפיצוי יינתן ללקוחותיה העתידיים ולא לגורם אחר, שאינו בהכרח זכאי לקבלו רק בשל הספק בקשר לתוקפו ומעמדו של הנוהל המתוקן.

יתרה מכך, הצדדים להסדר פשרה, הלכו צעד קדימה מהצעת היועץ המשפטי לממשלה, באופן שהמשיבה התחייבה בהסדר שלא לגבות כל תשלום נוסף בגין פירוק דלתות המקרר החדש כדי להובילו לתוך בית הלקוח, על אף שהנוהל המתוקן מתיר לה זאת.

לכן אין הצדקה להורות למשיבה לשלם פיצוי בדרך של העברת כספים לקרן לניהול וחלוקת כספים ויש לקבל את ההסדר המוסכם.

בדיון מיום 6.6.2018 נדונו עמדות הצדדים והערות ב"כ היועץ המשפטי לממשלה. בא כוח המשיבה שבה ועמדה על כך, שהמשיבה פעלה על פי הדין וכי הסיבה בעטייה הגיעה להסדר פשרה היא קניית סיכון בשל אי בהירות החוק לעניין פינוי חריג וכי לשיטתה, אם הסוגיה הייתה מגיעה להכרעת בית המשפט, הייתה מוסרת ממנה האחריות.

בהחלטה מאותו דיון נקבע, שהמשיבה תגיש תצהיר לגבי כל הנתונים הכספיים והחשבונאיים שנמנו בפרוטוקול ובדבר הסכמתה באותו דיון להעביר סך של 70,000 ₪ מתוך הסכום של 230,000 ₪ לקרן לניהול וחלוקת כספים. וכך נעשה.

דיון

לאחר שעיינתי בהסדר הפשרה, בבקשה לאישור התובענה כייצוגית, בבקשה לאישור הסדר הפשרה, ובהערות ב"כ היועץ המשפטי לממשלה ובתגובות להערותיו ולאחר ששמעתי את הצדדים, סבורני, שיש להורות על אישור הסדר הפשרה.

הסדר הפשרה ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה, לעומת הסיכונים האפשריים הכרוכים בהמשך בירור התובענה.





בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

בכל הנוגע לשאלת סיכויי התביעה וסיכויי יש להביא בחשבון שהצדדים "מודעים לכך שקיימת בעייתיות עם החוק ואי בהירות בכל הנוגע לפינויים חריגים... וכי הנתבעת פעלה בהקשר לכך בהתאם להנחיות תאגיד המחזור..." (פסקה 22 להסדר הפשרה). עוד יש להביא בחשבון את טענת המשיבה (שלא נסתרה) לכך, שהנוהל המתוקן שעניינו פינוי חריג מתייחס למקרה דומה לזה של המבקשת וקובע, כי בגין פינוי חריג ניתן לגבות תשלום. בנסיבות אלה ולאור התיקונים השונים שנעשו בנוהל, מתעוררים קשיים פרשניים לנסיבות שהועלו בבקשת האישור. במצב דברים זה, ספק אם המשך ניהול התובענה יביא לפסיקת סכום גבוה יותר לחברי הקבוצה מזה שקיבלו עקב יישום הסדר הפשרה.

הסדר הפשרה נותן מענה הוגן ויעיל לעניינה של התובענה. ההסדר קובע נהלים ברורים לגבי פינוי חריג ואף מיטיב עם ציבור לקוחות המשיבה וקובע שבגין פינוי חריג לא ייקבע תשלום.

סכום הפיצוי המוסכם תואם (בקירוב) את הסכום שנגבה ביתר, לכאורה, מחברי הקבוצה לשיטת המבקשת (חברי הקבוצה אשר שילמו למשיבה או למי מטעמה עבור פינוי של מוצר חשמלי ישן למרות שהיו פטורים מתשלום). סכום הפיצוי מגלם את הסיכויים והסיכונים שהצדדים לקחו על עצמם, נוכח אי בהירות החוק לטיפול סביבתי בכל הנוגע לפינוי חריג ובנסיבות בהן המשיבה פעלה בהתאם להנחיות תאגיד המיחזור, המפוקחות על ידי משרד איכות הסביבה.

הסדר הפשרה לוקח בחשבון את העובדה, שהמשיבה אינה הגורם שגבה ו/או קיבל תשלום בגין פינויים חריגים. הכספים שולמו ישירות למוביל שביצע את הפינוי.

בנוסף, המשיבה ניאותה להעביר חלק מסכום הפיצוי (70,000 ₪) לקרן לניהול וחלוקת כספים.

אין צורך במינוי בודק. לצורך הבטחת קיומו של הסדר הפשרה נקבע, שרואה חשבון יבחן את מימושו על ידי המשיבה וכי בתוך 45 ימים ממועד תשלום מלוא סכום הפיצוי, תעביר המשיבה לידי בית המשפט דו"ח של רואה חשבון ערן שגב המפרט את גובה הזיכויים שניתנו על ידי המשיבה.

בנוסף, הסדר הפשרה נבחן על ידי ב"כ היועץ המשפטי לממשלה, שלא התנגדה להסדר.

הצדדים המליצו על גמול ושכר טרחה בגבולות שבין סך של 40,000 ₪ לסך של 120,000 ₪, אשר יחולקו בין המבקשת ובאי כוחה לפי שיקול דעתו של בית המשפט.

לטענת המבקשת, יש להעמיד את הגמול ושכר הטרחה על סך כולל של 120,000 ₪ בתוספת מע"מ, אשר יחולקו בינה לבאי כוחה לפי שיקול דעת בית המשפט. לטענתה, בהסדר הפשרה התקבלו טענותיה הצופות פני עתיד וכן הוסכם על פיצוי כספי בשיעור של 230,000 ₪ בגין תקופת העבר. לשיטתה, יש להעמיד את הגמול ושכר הטרחה על הרף הגבוה וזאת על מנת לעודד ולתמך תובענות ייצוגיות ראויות, כמו זו של המבקשת.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

לטענת המשיבה, יש להעמיד את הגמול ושכר הטרחה על הצד הנמוך. המשיבה טוענת, שהסדר הפשרה אליו הגיעו הצדדים, נעשה חרף העובדה, שלשיתתה, פעלה כדין ובהתאם להוראות תאגיד המיחזור. הסדר הפשרה, מנקודת מבטה, נעשה מתוך רצון לקנות סיכונים ולחסוך בעלויות ובהוצאות הכרוכות בניהול ההליך. המשיבה מסבירה, שבין הצדדים נטושות מחלוקות לגיטימיות, שלא היו נולדות אילו פורסם נוהל ברור לעניין פינוי פסולת וציוד חשמל אלקטרוני ובפרט, נוהל ברור לעניין פינויים חריגים. מאחר שעניין זה לא נדון בפסיקה, העדיפה להגיע להסדר פשרה מאשר לשמש מקרה בוחן.

לאחר ששקלתי את טענות הצדדים סבורני, שיש להעמיד את הגמול למבקשת על סך של 5,000 ₪ ואת שכר הטרחה לבאי כוחה על סך של 50,000 ₪. בבחינת הסיכונים ש"רכשה" המשיבה עם חתימתו של הסדר הפשרה יש להביא בחשבון, שאין מחלוקת שהמשיבה פעלה בהתאם להוראות תאגיד המיחזור וכי הנוהל המתוקן עומד בקנה אחד עם טענות המשיבה באשר לאופן התנהלותה עם המבקשת. כמו כן, יש להביא בחשבון את סכום הפיצוי לציבור ואת ההסדרה לעתיד.

בנסיבות אלה נראה, שאין להטיל על המשיבה תשלום גמול ושכר טרחה בשיעור המקסימלי, שהוסכם בין הצדדים. בפרט לאור נכונותה של המשיבה להיטיב עם לקוחותיה מעבר לדרישת הנוהל המתוקן, ולא לדרוש תשלום גם על פינוי חריג של המקרר (פסקה 14 לתשובת הצדדים לעמדת היועץ המשפטי לממשלה).

לאור כל האמור, אני מורה כדלהלן:

- א. ניתן בזאת להסדר הפשרה תוקף של פסק דין.
- ב. חברי הקבוצה המיוצגת הם: א. לקוחות המשיבה אשר רכשו ציוד חשמלי ואלקטרוני, אותו המשיבה ו/או מי מטעמה הובילה אליהם והמשיבה ו/או מי מטעמה גבתה מלקוחות אלה סכומי כסף בגין פינוי של ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה שהיה ברשותם; ב. לקוחות המשיבה אשר רכשו ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה למוצר שהיה ברשותם אך לא ידעו שעל המשיבה חובה לקבל לידיה מהם את המוצר הדומה שהיה ברשותם, ללא תשלום; ג. לקוחות המשיבה אשר רכשו וקיבלו לידיהם ציוד חשמלי ואלקטרוני, שביקשו למסור לידיה באחד מסניפיה ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה, אך המשיבה סירבה לקבלו לידיה; ד. לקוחות המשיבה אשר בעת שרכשו מהמשיבה וקיבלו לידיהם ציוד חשמלי ואלקטרוני, לא ידעו כי על המשיבה חובה לקבל לידיה בסניפיה ציוד חשמלי ואלקטרוני דומה; ה. לקוחות המשיבה אשר בשל התשלום אותו גבתה המשיבה ו/או בשל חוסר מודעותם לזכויותיהם על פי החוק לטיפול סביבתי, נפטרו בעצמם מציוד חשמלי ואלקטרוני שהיה ברשותם הדומה לזה שרכשו מהמשיבה. התקופה הרלוונטית להגדרת חברי הקבוצה היא מיום 1.3.2014 ועד למועד מתן תוקף של פסק דין להסדר הפשרה.
- ג. הצדדים יגישו דו"ח עדכון ולחלופין, דו"ח מסכם בדבר ביצוע הסדר הפשרה ובכלל זה אסמכתא בדבר העברת 70,000 ₪ לקרן. הדו"ח המסכם יוגש, תוך 12 חודשים מהיום.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 11745-08-15 זוהר נ' סופר אבי בע"מ

- ד. המשיבה תשלם למבקשת גמול בסך של 5,000 ₪ ושכר טרחה לבאי כוח המבקשת בסך של 50,000 ₪ בתוספת מע"מ כדין. הגמול ישולם תוך 30 ימים מהיום. מחצית שכר טרחה ישולם תוך 30 ימים מהיום והמחצית השנייה תוך 30 ימים מיום הגשת דו"ח מסכם לבית המשפט. ככל שהגמול למבקשת מחויב בתשלום מע"מ, תוסיף המשיבה מע"מ לסכום הנקוב לעיל.
- ה. לאור הסכמות הצדדים והגשת דו"ח מסכם בדבר ביצוע הסדר הפשרה מאושר על ידי רואה חשבון, אין צורך במינוי בודק.
- ו. המשיבה תפרסם הודעה לציבור בהתאם להוראות סעיף 25(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות, בנוסח שיוגש לאישור בית המשפט תוך 7 ימים מהיום.
- ז. ההודעה תפורסם על ידי המשיבה בעיתונים "הארץ" ו"גלובס", תוך 7 ימים מיום אישור ההודעה על ידי בית המשפט.
- ח. פסק הדין יוצר מעשה בית דין ביחס לקבוצת התובעים וביחס לעילות התובענה.

ניתן היום, ח' חשוון, תשע"ט, 17 אוקטובר, 2018, בהעדר הצדדים.

רחמים כהן
שופט

